

Üzenetek a mának

Latin szállóigék portrés magyar orvosi érmeken

Portrés orvosi érmeink egy sajátos kis csoportjában az érmeken – többnyire a hátlapok művészi kompozíciójának részeként – latin szállóigék, aforizmák is olvashatók, amelyek küldetése többféle lehet. Utalhatnak az ábrázolt orvos egyéniségére, kiemelkedő emberi tulajdonságaira, tükrözhetik ars poeticáját, szakmaszeretetét, az élet dolgairól alkotott véleményét, jelezhetik főbb érdeklődési területeit, megörökíthetik legfontosabb gondolatait és tanításait.

A jelenlegi munkámban bemutatásra kerülő négy portrés éremnek közös jellemzője, hogy olyan latin szállóigék jelennek meg rajtuk, amelyek a mai kor orvosai számára is megfontolandó üzeneteket közvetítenek, akár intelmeként is felfoghatók.

A terjedelem korlátai miatt az érme aprólékos leírásától el kell tekintenem, ugyanez indokolja azt is, hogy csak annak az éremoldalnak a képét mutatom be, amelyiken a latin szöveg szerepel. A részletek után érdeklődők számára az alkotóművész neve és az érem készítésének éve után ugyanakkor feltüntettem azt a katalógust, amiben a szóban forgó érem „szakszerű” leírását és képét is megtalálhatják.

1. *Sebestény Gyula* (1887–1954) sebész, egyetemi tanár, I. sz. Sebészeti Klinika, Budapest. A hátlap körirata: „VIVERE ALIIS NON SIBI CONSTITUIT ESSENTIAM MEDICI”. Reményi József, 1954 (Csoma 534).

2. *Moravcsik Ernő Emil* (1858–1924) pszichiáter, egyetemi tanár, Budapest. A hátlapon „OFFICIUM ANTE OMNIA” olvasható. Vas-

1. ábra. Sebestény Gyula-érem, hátlap

2. ábra. Moravcsik Ernő Emil-érem, hátlap

3. ábra. Rák Kálmán-érem, hátlap

4. ábra. Hüttl Hümér-plakett

tagh László, 1924 (Huszár–Varannai 474).

3. *Rák Kálmán* (1929–2005) belgyógyász, egyetemi tanár, II. sz. Belgyógyászati Klinika, Debrecen. Az érem hátlapján a „SALUS AEGROTI SUPREMA LEX ESTO” aforizma jelenik meg. Lakatos Aranka, 1996 (Lampé–Szállási 68).

4. *Hüttl Hümér* (1868–1940) sebészfőorvos, Szent Rókus Kórház, Budapest.

Plakett, csak előlappal, „PRIMUM RECTE VALERE” felirattal. Szódy Szilárd, 1914 (Huszár–Varannai 283).

A Sebestény-érmen olvasható „Vivere aliis non sibi constituit essentiam medici” értelme: az orvosnak elsősorban mások javára s nem önmaga boldogulása érdekében kell élnie és dolgoznia. A Moravcsik-érmen szereplő „Officium ante omnia” megállapítással egyetértve a hivatást kell életünk meghatározó tényezőjének tekintenünk, mégpedig úgy, hogy a Rák-érem „Salus aegroti suprema lex esto” útmutatásának megfelelően a beteg java legyen a cselekedeteinket irányító legfőbb törvény. Mindezeket összegezve és kissé leegyszerűsítve tehát a legfontosabb dolog helyesen cselekednünk, ahogy arra a Hüttl-plakett „Primum recte valere” mondata is buzdít.

Ha mindezeket a tanácsokat fiatal orvosaink is ismernék, üzenetükön elgondolkodnának, és el is tudnák fogadni, minden bizonnyal mindannyian derülátóbban ítélnénk meg a magyar egészségügy jövőjét.

DR. JAKÓ JÁNOS
belgyógyász, Nyíregyháza